

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας

Τίτλος:

«Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας»

Συγγραφή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη

Δημιουργία σεναρίου

Χρυσούλα Τάτση

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 19-10-2013 έως 29-10-2013

Σχολική μονάδα

Ιδιωτικό Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 4^η: Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας

[Λουκιανός, «Αληθής ιστορία» 2. 3 - 6 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά

-

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής
II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ ιστοσελίδα τάξης, διαδίκτυο

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές πράγματι, όπως αναφέρει και ο συντάκτης του σεναρίου, θα πρέπει να έχουν βασικές γνώσεις χειρισμού Η/Υ και να είναι εξοικειωμένοι με ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας. Επίσης, βοηθά σημαντικά να έχει προηγηθεί μια συζήτηση, ώστε οι μαθητές να έχουν ενθαρρυνθεί να ξεφεύγουν από τον ρόλο του παθητικού δέκτη και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, καθώς αναζητούν και μόνοι τους πληροφορίες για να διευρύνουν τις γνώσεις τους, τις διασταυρώνουν, ελέγχουν την ορθότητά τους, τις εμπλουτίζουν με οπτικοακουστικό υλικό, τις οργανώνουν και τις παρουσιάζουν. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να μεριμνήσει για την πορεία της διδασκαλίας με Φύλλα Εργασίας με τα οποία θα οριοθετεί την αναζήτηση των μαθητών σε συγκεκριμένο πλαίσιο. Επίσης, θα πρέπει να χειρίζεται με ευχέρεια προγράμματα επεξεργαστών κειμένου, παρουσιάσεων και πλοήγησης στο διαδίκτυο και να είναι και ο ίδιος εξοικειωμένος με την εργασία των μαθητών σε ομάδες. Σημαντικό κατά την εφαρμογή κρίθηκε να έχει δημιουργήσει ο διδάσκων φακέλλους στην ιστοσελίδα του μαθήματος με τα ονόματα των μαθητών για να αναρτούν εκεί τη δουλειά τους. Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο υπολογιστών, βιντεοπροβολέα ή διαδραστικό πίνακα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το σενάριο στηρίζεται

Χρυσούλα Τάτση, «Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Α΄ Γυμνασίου, 2012

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο, όπως σημειώνει ο συντάκτης, αντλεί από την 4^η Ενότητα του σχολικού εγχειριδίου των Αρχαίων Ελληνικών της Α΄ Γυμνασίου, που αποτελεί απόσπασμα από το έργο του Λουκιανού «Αληθής Ιστορία» και περιγράφει ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας. Οι μαθητές προσεγγίζουν γλωσσικά και νοηματικά το αρχαίο κείμενο και στη συνέχεια αναζητούν πληροφορίες για κείμενα που γράφτηκαν σε διαφορετικές εποχές με σατιρική διάθεση. Στο τέλος, κατά την εφαρμογή, προτιμήθηκε να παρουσιάσουν οι μαθητές ένα σχετικό έργο από την κάθε εποχή που μελέτησαν. Η παραγωγή της δικής τους φανταστικής ιστορίας ανατέθηκε ως προαιρετική εργασία για το σπίτι.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα και με τον συντάκτη του σεναρίου, το κείμενο της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας παρουσιάζει μια φανταστική ιστορία, ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας, δίχως να προσφέρει τη δυνατότητα για βαθύτερο προβληματισμό. Επίσης, δε γίνεται φανερό στο απόσπασμα η σκωπτική – σατιρική διάθεση του Λουκιανού. Έτσι οι μαθητές, αφού προσεγγίσουν νοηματικά το κείμενο, ερευνούν τη βιογραφία του Λουκιανού, αναζητούν πρόσθετες πληροφορίες για το έργο του και διαπιστώνουν πως η πληθώρα φανταστικών στοιχείων στην «Αληθή Ιστορία» αποτελεί ένα τέχνασμα του Λουκιανού, προκειμένου να σατιρίσει τις υπερβολές σύγχρονών του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συγγραφέων. Ξεκινούν, λοιπόν, το δικό τους επιστημονικό ταξίδι στον χρόνο μελετώντας κείμενα από διαφορετικές εποχές που είχαν ως κοινό στοιχείο το χιούμορ. Ξεφεύγουν έτσι από το περιορισμένο πλαίσιο του σχολικού βιβλίου και η νοηματική προσέγγιση του κειμένου παύει να είναι αυτοσκοπός, αλλά γίνεται η αφετηρία για να έρθουν σε επαφή με άλλα κείμενα που θα τροφοδοτήσουν την έμπνευσή τους, ώστε να δημιουργήσουν τη δική τους ιστορία, όπου θα αποτυπώσουν την προσωπική τους αίσθηση του χιούμορ.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Σύμφωνα με τον συντάκτη του σεναρίου, επιδιώχθηκε οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αντιληφθούν τη διαχρονική ανάγκη του ανθρώπου να ξεφύγει από τα προβλήματα και τη ρουτίνα μέσω του γέλιου.
- Να νιώσουν την αισθητική απόλαυση που προσφέρουν τα χιουμοριστικά κείμενα.
- Να αντιληφθούν την προσφορά της λογοτεχνίας στην ανάγκη του ανθρώπου να διασκεδάσει και να ψυχαγωγηθεί.
- Κατά την εφαρμογή επιδιώχθηκε επιπλέον ο προβληματισμός για τα όρια ανάμεσα στο αστείο και την ειρωνεία ή την προσβολή.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Σύμφωνα με τον συντάκτη, επιδιώχθηκε οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να έρθουν σε επαφή με κείμενα από διαφορετικές χρονικές περιόδους και να τα προσεγγίσουν γλωσσικά και νοηματικά.
- Να ερευνήσουν τη σημασία λέξεων που σχετίζονται με το χιούμορ.
- Να γνωρίσουν κείμενα που προκαλούν το γέλιο, να τα μοιραστούν με τους συμμαθητές τους και να δημιουργήσουν μια δική τους χιουμοριστική ιστορία.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γραμματισμοί

Σύμφωνα με τον συντάκτη, επιδιώχθηκε οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αξιοποιήσουν το διαδίκτυο για την έρευνά τους και τη συλλογή πληροφοριών.
- Να ασκηθούν στη συμπαραγωγή λόγου κατά ομάδες.
- Να αναπτύξουν τη φαντασία τους και τη δημιουργικότητά τους.
- Κατά την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε επιπλέον η παρουσίαση των πληροφοριών που συνέλεξαν οι ομάδες στους υπόλοιπους συμμαθητές τους.

Διδακτικές πρακτικές

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να συνεργαστούν σε ομάδες για τη συλλογή των πληροφοριών και τη δημιουργία των παρουσιάσεων.
- Να ορίσουν ρόλους στις ομάδες στις οποίες εργάζονται.
- Να πάρουν πρωτοβουλίες, αναζητώντας πληροφορίες στο διαδίκτυο.
- Να δημιουργήσουν παρουσιάσεις με χρήση οπτικοακουστικού υλικού.
- Να συζητήσουν με αφορμή τις παρουσιάσεις που παρακολούθησαν, τεκμηριώνοντας τις απόψεις τους στο πλαίσιο ενός επικοινωνιακού διαλόγου.
- Να σέβονται το διαφορετικό, σε επίπεδο ρυθμού, αισθητικής, άποψης κ.λπ..

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο, όπως σημειώνει και ο συντάκτης του, αφορά μια από τις πρώτες ενότητες του σχολικού εγχειριδίου. Έτσι, η εμπειρία των παιδιών από αρχαία κείμενα είναι πολύ μικρή και δεν είναι καθόλου εξοικειωμένα με τη σύνταξη μετάφρασης. Γι' αυτό η μετάφραση δίνεται στους μαθητές, οι οποίοι όμως καλούνται να αντιστοιχίσουν το πρωτότυπο κείμενο με το μεταφρασμένο. Στην εφαρμογή αυτό λαμβάνει χώρα σε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γραπτό κείμενο και όχι δημιουργώντας ένα υπερκείμενο, διότι οι μαθητές δεν είναι καθόλου εξοικειωμένοι με τη συγκεκριμένη τεχνική διαδικασία και δεν υπάρχει αρκετός χρόνος για να προετοιμαστούν σχετικά. Στη συνέχεια, αφού κατανοήσουν το περιεχόμενο του κειμένου, ερευνούν κείμενα άλλων εποχών που έχουν ως κοινό στοιχείο τη χιουμοριστική διάθεση των συγγραφέων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ενότητα εντάσσεται στην ύλη των Αρχαίων Ελληνικών της Α΄ Γυμνασίου και με το σενάριο επιχειρείται η πραγμάτωση στόχων του [Αναλυτικού Προγράμματος](#) (ΔΕΠΠΣ ΑΠΣ), όπως η πρόσληψη και η κατανόηση απλού, εύληπτου και ενδιαφέροντος αρχαίου κειμένου και η απόδοσή του σε νεοελληνικό λόγο, αλλά και η επαφή των μαθητών με περισσότερα κείμενα, ώστε να αντιληφθούν τη διαχρονική διάσταση της ελληνικής γλώσσας και τον ρόλο της ως φορέα και δημιουργού ιδεών του ελληνικού πολιτισμού.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές, κατά την εφαρμογή του σεναρίου, εργάζονται στο σχολικό εργαστήριο κατά ομάδες, εξοικειώνονται με τη μετάφραση αρχαίων λέξεων και φράσεων μέσω της αντιστοίχισής τους, δημιουργούν τις δικές τους πολυτροπικές παρουσιάσεις στο Power Point και ασκούνται στην πλοήγηση και στην έρευνα στο διαδίκτυο.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου - 4^η Ενότητα: [Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας](#).

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) (Πτωχοπρόδρομος) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια].

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) (Αριστοφάνης)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) (Αρχαία κωμωδία)

[Ελληνικό Βικιλεξικό](#) [Ελεύθερο Διαδικτυακό Λεξικό].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]: [Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής](#).

[Σπαθάρειο Μουσείο Θεάτρου Σκιών](#) Δήμου Αμαρουσίου.

[Ψηφιοποιημένο αρχείο Εθνικού Θεάτρου](#)

[15/11/2013]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Α΄ Φάση

3 διδακτικές ώρες

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, το μάθημα διεξάγεται στο εργαστήριο της πληροφορικής. Στους υπολογιστές έχουν αποθηκευτεί δύο αρχεία επεξεργασίας κειμένου. Στο ένα υπάρχει αραιογραμμένο [το κείμενο της ενότητας](#) στα αρχαία ελληνικά, ενώ στο άλλο αρχείο υπάρχει η μετάφρασή του. Οι μαθητές προσπαθούν να κάνουν την αντιστοίχιση του αρχαίου κειμένου με το μεταφρασμένο και να εντοπίσουν τη σημασία των αρχαίων λέξεων και φράσεων που τους είναι δυσνόητες, μέσω της μετάφρασης που τους δίνεται. Δεν προχωρούν όμως στη δημιουργία υπερσυνδέσμων που να συνδέουν τις άγνωστες λέξεις με το αρχείο της μετάφρασης, καθώς οι μαθητές δεν έχουν την τεχνική γνώση για να κάνουν τη συγκεκριμένη διαδικασία και δεν υπάρχει αρκετός χρόνος για να το διδαχθούν και να το εφαρμόσουν. Στη συνέχεια, σύμφωνα με το Φύλλο Εργασίας οι μαθητές καλούνται να αναζητήσουν σε ηλεκτρονικές εγκυκλοπαιδείες και λεξικά τη βιογραφία του Λουκιανού, πληροφορίες για το έργο του καθώς και την προέλευση των λέξεων «σάτιρα» και «χιούμορ». Με αφορμή τη βιογραφία και το έργο του Λουκιανού, γίνεται προφορική αναφορά στη σατιρική του διάθεση και ακολουθεί σχετική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συζήτηση γύρω από τις έννοιες «χιούμορ», «σάτιρα», «αστείο», «ανέκδοτο», «γέλιο», «γελοίο». Πολλές από αυτές τις έννοιες αναδείχθηκαν από τους ίδιους τους μαθητές και οι προβληματισμοί τους αφορούσαν το εάν και κατά πόσο πρόκειται για συνώνυμες έννοιες και γενικότερα ποια είναι η σημασία και η χρήση τους. Τέλος, με καθοδηγούμενες ερωτήσεις από τον διδάσκοντα οι μαθητές ανακαλύπτουν τη σατιρική διάθεση που υπάρχει και στο κείμενο με τους Φελλόποδες αναφορικά με τα περιπετειώδη μυθιστορήματα της εποχής του Λουκιανού και τις υπερβολές που αυτά περιείχαν.

Ο διδάσκων αξιολογεί το βαθμό πρόσληψης του νοήματος του κειμένου και των πληροφοριών που αναζήτησαν οι ομάδες στο διαδίκτυο με καθοδηγούμενο διάλογο. Ενδεικτικά ρωτά τους μαθητές να αποδώσουν στα νέα ελληνικά φράσεις του αρχαίου κειμένου. Μεταξύ άλλων τους ζητά να περιγράψουν τα «υπερβολικά», «φανταστικά» χαρακτηριστικά των Φελλόποδων και να εντοπίσουν τις αντίστοιχες φράσεις στο αρχαίο κείμενο. Τους ρωτά τι τους δυσκόλεψε και τι τους διευκόλυνε στην αντιστοίχιση μετάφρασης-πρωτοτύπου. Στόχος είναι οι μαθητές να βγάλουν κάποια πολύ γενικά για την ώρα συμπεράσματα για τη σύνταξη της αρχαίας ελληνικής, δηλαδή για τη σειρά των όρων, για το πόσο λιγότερο αναλυτική είναι σε σχέση με τα νέα ελληνικά, για τον ρόλο των συνδετικών λεξεων κ.ά. Τελειώνοντας, εστιάζει στο γιατί ο Λουκιανός παρουσιάζει με αυτόν τον τρόπο τους ήρωες της ιστορίας του. Ο διδάσκων απευθύνει τις ερωτήσεις σε συγκεκριμένους μαθητές, ενώ όλοι μπορούν να συμπληρώσουν την απάντηση των συμμαθητών τους, εφόσον το επιθυμούν.

Β' Φάση

3 διδακτικές ώρες

Στην επόμενη φάση οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν τις έννοιες του χιούμορ και της σάτιρας διαχρονικά στην ελληνική λογοτεχνία. Έτσι, χωρίζονται σε ομάδες οι οποίες μελετούν τα εξής θέματα:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Το χιούμορ στην αρχαία Ελλάδα - Κωμωδία. ΟΜΑΔΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
2. Το χιούμορ στα βυζαντινά χρόνια – Πτωχοπρόδρομος. ΟΜΑΔΑ: ΒΥΖΑΝΤΙΟ
3. Το χιούμορ στη νεότερη Ελλάδα – Θέατρο σκιών. ΟΜΑΔΑ: ΣΗΜΕΡΑ

Στην εφαρμογή του σεναρίου κρίνεται σκόπιμο η ομάδα 1 και 2 του σεναρίου (Χιούμορ και περιπαικτική διάθεση στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία και Η κωμωδία στην αρχαία Ελλάδα) να ενωθούν, εφόσον πραγματεύονται θέματα που σχετίζονται με την Αρχαία Ελλάδα. Έτσι, το κριτήριο χωρισμού των θεμάτων και συνεπώς και των ομάδων είναι η χρονική περίοδος, ενώ το κεντρικό θέμα παραμένει κοινό και είναι το χιούμορ. Ο λόγος που γίνεται η αλλαγή είναι για να είναι πιο εύληπτη από τους μαθητές η διαδικασία. Κινούμενοι στην ίδια λογική, περιορίζουμε και τους συνδέσμους/ διαδικτυακές πηγές στις οποίες οι μαθητές θα αναζητήσουν πληροφορίες, γιατί η Α΄ Γυμνασίου στο Α΄ τρίμηνο που εφαρμόζεται το συγκεκριμένο σενάριο δεν έχει ακόμη εξοικειωθεί αρκετά με ερευνητικές εργασίες.

Οι μαθητές της ομάδας «Αρχαία Ελλάδα» συλλέγουν πληροφορίες για τη χιουμοριστική διάθεση στην αρχαία Ελλάδα. Εστιάζουν στην αρχαία ελληνική κωμωδία και συγκεκριμένα στη ζωή και το έργο του Αριστοφάνη. Κατόπιν καλούνται να φτιάξουν μία παρουσίαση με θέμα «Το χιούμορ στην Αρχαία Ελλάδα», βασισμένη στις πληροφορίες που βρήκαν και εμπλουτισμένη με ανάλογο οπτικό υλικό. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, δεν ζητείται από τους μαθητές να γράψουν άρθρο, διότι δεν είναι ακόμα εξοικειωμένοι με το συγκεκριμένο κειμενικό είδος. Προτιμάται δε η παρουσίαση, γιατί τη συγκεκριμένη περίοδο ασχολούνται με το πρόγραμμα Power Point και στο μάθημα της Πληροφορικής. Επομένως, δίνεται μια καλή ευκαιρία να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους. Η ίδια λογική διέπει και τις δραστηριότητες των υπόλοιπων ομάδων.

Οι μαθητές της ομάδας «Βυζάντιο» αναζητούν στο διαδίκτυο στοιχεία για τη χιουμοριστική διάθεση στη βυζαντινή λογοτεχνία και φτιάχνουν μία παρουσίαση με θέμα «Το χιούμορ στο Βυζάντιο». Εστιάζουν, έπειτα, την έρευνά τους στα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρωχοπροδρομικά έργα, καταγράφουν πληροφορίες για τον συγγραφέα των έργων και επιλέγουν κάποιο από τα κείμενά του για να το παρουσιάσουν στην τάξη, χρησιμοποιώντας και το κατάλληλο οπτικοακουστικό υλικό.

Οι μαθητές της ομάδας «Το χιούμορ σήμερα» ασχολούνται με το θέατρο σκιών. Ξεκινούν την έρευνα αναζητώντας πληροφορίες για το χιούμορ στη νεοελληνική λογοτεχνία. Επικεντρώνουν την έρευνά τους στο θέατρο σκιών για το οποίο αναζητούν πληροφορίες σε προτεινόμενη ιστοσελίδα και δημιουργούν πολυτροπικό κείμενο με τα στοιχεία που βρίσκουν. Επιλέγουν κάποιο από τα έργα του θεάτρου σκιών για να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης, χρησιμοποιώντας και ανάλογο οπτικοακουστικό υλικό. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, ακολουθεί η παρουσίαση των εργασιών στην ολομέλεια και κατευθυνόμενη συζήτηση με συντονιστή τον διδάσκοντα.

Η αξιολόγηση και σε αυτή τη φάση γίνεται με βάση το τελικό προϊόν της παρουσίασης των ομάδων. Σε αυτό ελέγχεται η πληρότητα των πληροφοριών αλλά και ο τρόπος της παρουσίασής τους. Ο διδάσκων αξιολογεί τον βαθμό κατανόησης των όσων λέγονται με ερωτήσεις που απευθύνει κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων τόσο στα μέλη της ομάδας που κάθε φορά παρουσιάζει όσο και στους μαθητές που παρακολουθούν. Το σύνολο της τάξης έχει από την αρχή ενημερωθεί ότι αξιολογείται και επί της διαδικασίας και, συνεπώς, πρέπει να παρακολουθούν την πορεία του μαθήματος και να αξιολογούν κριτικά στις πληροφορίες που παρουσιάζονται, καθώς στο τέλος θα δίνεται χρόνος να υποβάλουν ερωτήσεις και επί της διαδικασίας και επί της πληροφορίας.

Δυστυχώς, κατά την εφαρμογή του σεναρίου δεν υπήρξε χρόνος για αναδιάταξη των ομάδων και συγγραφή μιας αστείας ιστορίας με χιουμοριστικά στοιχεία από όλες τις εποχές. Ωστόσο, ανατέθηκε σε προαιρετική βάση ως εργασία για το σπίτι.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας

1. Στην ιστοσελίδα του μαθήματος αναζητήστε το πρωτότυπο, αραιογραμμένο κείμενο και τη μετάφρασή του. Προσπαθήστε να αντιστοιχίσετε τις φράσεις από το αρχαίο κείμενο με την απόδοσή τους στα νέα ελληνικά. Αποθηκεύστε το αρχείο που δημιουργήσατε στην ιστοσελίδα του μαθήματος με το όνομά σας. Τι σας δυσκόλεψε; Τι σας διευκόλυνε;
2. Επισκεφτείτε τη [Βικιπαίδεια](#) και αναζητήστε πληροφορίες για τον Λουκιανό και το έργο του «Αληθής Ιστορία». Κρατήστε σημειώσεις για τα σημαντικότερα στοιχεία που βρήκατε. Αποθηκεύστε το αρχείο στην ιστοσελίδα του μαθήματος με το όνομά σας.
3. Αναζητήστε στο ηλεκτρονικό λεξικό τη σημασία των λέξεων [«σάτιρα»](#) και [«χιούμορ»](#). Αποθηκεύστε τις απαντήσεις σας σε ένα αρχείο στην ιστοσελίδα του μαθήματος με το όνομά σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Β' Φάση

Φύλλα Εργασίας

ΟΜΑΔΑ 1: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

1. Αναζητήστε στις ιστοσελίδες που σας δίνονται στοιχεία για την [αρχαία ελληνική κωμωδία](#), για τη ζωή και το έργο του [Αριστοφάνη](#).
2. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με θέμα «Το χιούμορ και οι αρχαίοι Έλληνες», όπου θα συγκεντρώσετε τις πληροφορίες που βρήκατε καθώς και σχετικές εικόνες.
3. Επιλέξτε να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας κάποιο από τα [έργα](#) του Αριστοφάνη. Βρείτε σχετικές εικόνες και βίντεο.
4. Αποθηκεύστε τις παρουσιάσεις με το όνομά σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ 2: ΒΥΖΑΝΤΙΟ

1. Αναζητήστε στην ιστοσελίδα που σας δίνεται στοιχεία σχετικά με τον [Πτωχοπρόδρομο](#) και απαντήστε στις ερωτήσεις: ποιος ήταν και ποια ήταν τα έργα του. Καταγράψτε και πληροφορίες που αφορούν γενικότερα τη χιουμοριστική διάθεση στη βυζαντινή λογοτεχνία.
2. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με θέμα «Το χιούμορ στο Βυζάντιο», όπου θα συγκεντρώσετε τις πληροφορίες που βρήκατε καθώς και σχετικές εικόνες.
3. Επιλέξτε να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας κάποιο από τα έργα του Πτωχοπρόδρομου. Βρείτε σχετικές εικόνες και βίντεο.
4. Αποθηκεύστε τις παρουσιάσεις με το όνομά σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ 3: ΣΗΜΕΡΑ

1. Αναζητήστε στην ιστοσελίδα που σας δίνεται [στοιχεία](#) σχετικά με το θέατρο σκιών (χαρακτηριστικά, έργα, φιγούρες, θέματα).
2. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με θέμα «Το χιούμορ σήμερα στα νεότερα χρόνια», όπου θα συγκεντρώσετε τις πληροφορίες που βρήκατε καθώς και σχετικές εικόνες.
3. Επιλέξτε να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας κάποιο έργο από το θέατρο σκιών. Βρείτε σχετικές εικόνες και βίντεο.
4. Αποθηκεύστε τις παρουσιάσεις με το όνομά σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Σύμφωνα με τον συντάκτη του κειμένου, το υπερκείμενο που θα δημιουργήσουν οι μαθητές μπορεί να επεκταθεί και σε γραμματικά και γλωσσικά στοιχεία, όπως η μετατροπή των δευτερόκλιτων ουσιαστικών σε υπερσυνδέσμους που θα δείχνουν την κλίση του ουσιαστικού. Επίσης, οι ιστορίες που θα δημιουργήσουν οι μαθητές είναι δυνατό να δραματοποιηθούν από τους ίδιους και να βιντεοσκοπηθούν ή να τις εμπλουτίσουν με εικόνες και ήχο και να τις μετατρέψουν σε βίντεο. Κατά την εφαρμογή, αναδείχθηκε ότι θα μπορούσε το σενάριο να επεκταθεί και σε άλλες όψεις του χιούμορ στη ζωή του ανθρώπου και ιδιαίτερα του εφήβου. Ίσως λοιπόν θα ήταν ενδιαφέρον μια ομάδα να ξεφύγει από τη λογοτεχνία και να ασχοληθεί με το χιούμορ ως καθημερινό βίωμα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Όπως πολύ σωστά έχει επισημανθεί και από τον συντάκτη του σεναρίου, οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι ούτε με τη χρήση Η/Υ γενικότερα, ούτε με την πλοήγηση και έρευνα σε διαδικτυακές πηγές, ούτε και με τις διαδικασίες/ βήματα μιας ερευνητικής εργασίας. Επίσης, πράγματι, δεν είναι αρκετά αναπτυγμένη η κριτική τους σκέψη και η δεξιότητα διάκρισης του σημαντικού ή αυτού που η ερώτηση ή το θέμα ζητάει από το πλήθος των πληροφοριών που μπορεί να βρουν. Χρειάστηκε να αφαιρεθεί η ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο για να μη «χαθούν» και να δοθούν συγκεκριμένες και λίγες (1-2) διαδικτυακές πηγές για άντληση πληροφοριών σε πολύ συγκεκριμένη ερώτηση. Η παραγωγή λόγου εστιάστηκε σε καταγραφή σημειώσεων και δημιουργία παρουσίασης, με τις τεχνικές των οποίων οι περισσότεροι μαθητές ήταν αρκετά εξοικειωμένοι. Η τροποποίηση των ομάδων και των Φύλλων Εργασίας σχετίζεται και πάλι με τη συγκεκριμένη ομάδα μαθητών, εφόσον υπήρχε η ανάγκη για κάτι απλό, σαφές και ευσύνοπτο, ώστε οι οδηγίες αλλά και οι απαιτήσεις/το προσδοκώμενο να είναι κατανοητό από το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σύνολο των μαθητών. Στα δυνατά σημεία του σεναρίου ας προσμετρηθεί η πολύ ενδιαφέρουσα θεματολογία που από την αρχή άρεσε στους μαθητές, αλλά και η επεξεργασία της μετάφρασης, που τους βοηθά να κάνουν κάποιες πρώτες σκέψεις αναφορικά με τη σύνταξη των αρχαίων ελληνικών. Καλόν είναι να υπολογιστεί λίγος χρόνος παραπάνω κατά την εφαρμογή, προκειμένου να μπορέσει να λειτουργήσει η αναδιάταξη των ομάδων και η συγγραφή της δικής τους ιστορίας, πράγμα που στη συγκεκριμένη εφαρμογή δεν επέτρεψε ο χρόνος να γίνει.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

Παπαϊωάννου, Β. 1976. *Λουκιανός, ο μεγάλος σατιρικός της αρχαιότητας. Συμβολή στην παρουσίαση της εποχής του και του βίου του*. Θεσσαλονίκη: Κωνσταντινίδης.

[20/12/2012]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ